

УДК 377.3:657

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЦИФРОВИХ ОБЛІКОВЦІВ-АНАЛІТИКІВ ТА ФІНАНСИСТІВ

*Колесніченко А.С., к.е.н., доцент,
anastasihpi@gmail.com*

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

В сучасній освіті компетентнісний підхід є основним при підготовці фахівців різних спеціальностей. Професійна компетентність спеціалістів складається з якісного рівня теоретичної підготовки, набутого практичного досвіду, володіння цифровими технологіями, готовності до навчання протягом життя, соціальних навичок, моральних якостей. Цифрові технології охоплюють усі сфери діяльності людини. Тому, дуже важливо бути активним користувачем програмних засобів та сервісів глобальної мережі і розумітися на важливих саме для конкретної професії [1, с. 127].

Цифровізація всіх сфер діяльності людства Європейською спільнотою передбачає ряд кроків, зокрема, розробку рамки цифрової компетентності для громадян - 2. DigComp 2.2, The Digital Competence framework for citizens [2], де окреслено освітні стандарти цифрової компетентності людини. У документі виокремлено п'ять сфер компетентності: інформація та цифрова грамотність, комунікація та співробітництво, створення цифрового контенту, безпека, вирішення проблем. Рамка цифрової компетентності включає такі рівні: базовий користувач, незалежний та професійний користувач.

Еволюція технологій та еволюція професії тісно переплітаються, визначаючи ключові завдання цифрового майбутнього [3, с. 16]. У цьому контексті надзвичайно важливо побудувати компетентнісну модель для фахівців у сфері обліку та фінансів, які виступають модераторами реальних змін бізнес-середовища.

Аналіз сутності поняття цифрової компетентності висвітлені у дослідженнях таких вітчизняних та зарубіжних вчених: Гулівати І. [4], Палюх М., Плікус І. [5], Batalla J. [6], Carretero S., Ferrari A. та ін. Особливо слід виділити погляд на цифрову компетентність як невід'ємну характеристику сучасного фахівця економічної галузі і необхідну умову забезпечення конкурентоспроможності майбутніх економістів. Тобто, новітні інформаційно-технологічні прориви

дитують додаткові умови та створюють правила до формування цифрових компетентностей для фахівців економіко-аналітичного та фінансового секторів.

Удосконалення технологій сприяє автоматизації завдань з підготовки звітів для різних органів влади та оптимізації оподаткування, в результаті чого відповідні навички втрачають свою актуальність. Натомість, більшої цінності для виконавця набуває оволодіння підходами до відслідковування інформаційних потоків, управління та аналізу цієї інформації [3, с. 16].

Тобто, відбувається розширення вимог які висуваються до обліковця-аналітика та фінансиста, відповідно до викликів цифрових трансформацій. Вміння читати звітність і працювати з податками вже не відповідають інтересам бізнесу.

Сьогодні формується новий тип професіоналів: цифровий обліковець-аналітик, який розуміє, як обробляти дані на рівні ІТ-спеціаліста, та аналізувати їх як фінансист, щоб підготувати рішення керівнику задля покращення бізнесу. Володіння знаннями для розуміння бізнес-моделі, контексту, в якому використовується технологія, та потоків даних у межах організації, а також вміння аналізувати та аргументовано переконувати інших дозволяє фахівцям з цифрового обліку та аналізу збільшувати вартість своїх організацій.

Крім цього, відбувається ускладнення змістовного навантаження сутності призначення інформаційних технологій у професійній площині. Це обумовлено впливом цифри на всі сфери бізнесу, включаючи аналітику, ефективність процесів та залучення клієнтів.

Вектор трансформацій реалізується через перехід від ролі функціоналу, яку відігравали інформаційні технології протягом першого часу з початку їх запровадження, який підлаштовувався під існуючі бізнес-процеси, до використання цифрових рішень як нового інструментарію щодо визначення порядку формування інтегрованої бізнес-моделі організації. Так, високий рівень цифрової грамотності головного бухгалтера (фінансового директора), який здійснює керівництво фінансовими потоками і є ключовим гравцем у процесі стратегічного планування визначає ступінь технологічності «продвинутого» ділового порядку денного [3, с. 16].

Проведений аналіз досліджень щодо цифрової трансформації компетентностей обліковців-аналітиків та фінансистів дозволяє виділити сфери застосування цифрових компетентностей, а також визначити обліково-аналітичну та інформаційно-комунікаційну

складові, відповідно до них (табл. 1).

Таблиця 1 – Характеристика компетентностей цифрових обліковців-аналітиків та фінансистів

Сфера застосування цифрових компетентностей	Обліково-аналітична складова	Інформаційно-комунікаційна складова
Аудит	Обізнаність у питаннях цифрових технологій, оволодіння галузевою специфікою, проблематикою бізнесу і глобальними перспективами	Навички спілкування
Корпоративна звітність	Застосування програмного забезпечення для аналізу, інтерпретації і обробки фінансових та нефінансових даних, оволодіння фінансовою математикою	Контроль використання соціальних мереж, як фактору впливу на розкриття інформації у звітності
Фінансовий менеджмент	Оцінка і аналіз інвестицій, фінансових потоків	Розвиток і налагодження комунікації, ділове партнерство і побудова відносин
Управління ризиками та етика	Експертна і коефіцієнтна оцінка наявних і потенційних ризиків та впливу нефінансових чинників на їх розмір	Застосування інструментів для підтримки віртуального співробітництва, розкриття інформації та презентація
Стратегічне планування й управління ефективністю	Моделювання сценаріїв розвитку діяльності суб'єктів господарювання, оцінка впливу окремих факторів	Розвиток і розширення партнерства, співробітництво в мережі, підтримка і керування відносинами з більш широким колом зацікавлених сторін
Податковий менеджмент	Розробка та коригування інструментарію для аналізу даних і експертних систем	Розуміння бізнес-середовища, орієнтація у процесах і суб'єктах функціонування бюджетної системи

Джерело: узагальнено автором на основі аналізу [2-4]

Таким чином, інформаційне суспільство диктує нові вимоги роботи для кожного виконавця та керівника щодо необхідності удосконалення навичок та накопичення досвіду використання цифрових технологій у будь-якій галузі економіки.

Підсумовуючи вище викладене, необхідно зазначити, що професійна модель цифрового обліковця-аналітика та фінансиста майбутнього потребує оптимального співвідношення фахових компетенцій (математичних здібностей, аналітичного складу розуму, технічних знань, навичок та вмінь) із міжособистісною поведінкою, оскільки бухгалтери, економісти-аналітики, менеджери фінансового профілю стають лідерами, надійними експертами та консультантами, стратегічними радниками для державних установ та приватних компаній.

Література:

1. Дегтярьова Н.В., Зимогляд Л.Г. Формування конкретного рівня цифрових компетентностей студентів спеціальності «Фінанси» при вивченні екології. *Розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей учнів та студентів у процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу «ІТМ*плюс – 2020»*: матеріали III Міжнародної дистанційної науково-методичної конференції (квітень - травень 2020 р., м. Суми). Суми, 2020. 207 с.
2. DigComp 2.2, The Digital Competence framework for citizens. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/50c53c01-abeb-11ec-83e1-01aa75ed71a1/language-en>
3. Спільник І. Цифрові навички у трансформованому світі: хто такі цифрові обліковці-аналітики? *Вектори інноваційного розвитку освіти, науки і бізнесу в умовах глобальних змін*: матеріали I X міжн. наук.-практ. конф. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/42831/1/%D0%A1%D0%BF%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%86%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0.pdf>
4. Гулівата І. Шляхи формування цифрової компетентності фахівців з економіки. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України*: зб. наук. пр. IX Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 14-16 вересн. 2021 р. Вінниця, 2021. Ч. 2. С. 168-180.
5. Плікус І.Й., Осадча О.О., Жукова Т.А. Розвиток професії «бухгалтер» в умовах цифрової адженди: емпіричні дослідження щодо майбутнього професії. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 29. С. 589-594.
6. Batalla J. M., Rimbau E., Serradell E. E-learning in Economics and Business, RUSC. Universities and Knowledge Society Journal, 2014. Vol. 2, № 11, p. 3-11.